

Tariffnemnda
postmottak@asd.dep.no

Vår dato: 16.09.2014
Deres ref: TN 14/2542

Arbeids- og sosialdepartementet
Pb 8019 Dep
0030 Oslo

Høring: Fortsatt allmenngjøring av Renholdsoverenskomsten

Det vises til Tariffnemndas høringsbrev 20. juni 2014.

NHO Service anser allmenngjøring av Renholdsoverenskomsten som et av flere nødvendige tiltak for å redusere antallet useriøse virksomheter og bidra til mer ordnede forhold i renholdsbransjen. Vi oppfatter at allmenngjøringen har satt fokus på seriøsitet i bransjen, og bidrar til mer rettferdig konkurranse mellom ulike tilbydere. Samtidig har bransjen betydelige utfordringer, og det er ingen faktorer som tilsier at nødvendigheten av allmenngjøringen er svekket.

I forbindelse med den opprinnelige allmenngjøringen av Renholdsoverenskomsten, hadde NHO Service fremskaffet omfattende dokumentasjon på behovet for en opprydding i bransjen. Vi mener denne dokumentasjonen fortsatt er gyldig, og er supplert med opplysninger fra Arbeidstilsynet og LO.

NHO Service støtter derfor en videreføring av gjeldende forskrift.

Når det nærmere gjelder innholdet av selve allmenngjøringsforskriften, har vi flere synspunkter til det fremlagte forslaget og LOs begjæring.

Det redegjøres nærmere for våre synspunkter nedenfor:

Virkeområdet:

Når det gjelder virkeområdet, ønsker vi at det igjen inntas i forskriften at den ikke gjelder for bedrifter som er bundet av annen tariffavtale. Den opprinnelige forskriften hadde en bestemmelse om at den ikke gjaldt for ansatte i bedrifter som er omfattet av annet tariffavtale inngått av fagforening med innstillingsrett. Bestemmelsen ble tatt ut i forbindelse med fortsatt allmenngjøring av Renholdsoverenskomsten i mai 2013. Begrunnelsen var at det ikke var behov for en slik bestemmelse på bakgrunn av protokoll mellom NHO og LO 16. april 2013 hvor følgende fremgår:

"Partene er enige om at hotellrenhold utført av ekstern tjenesteleverandør, som ISS i dette tilfellet, er omfattet av Renholdsavtalen, avtale nr. 10.

Ovennevnte medfører ikke at partene har tatt endelig stilling til hvorledes tariffavtalevalget skal løses om en og samme tjenesteleverandør leverer flere tjenester til en hotellbedrift."

At NHO og LO har tatt stilling til hva som er rett avtale ved opprettelse av ny tariffavtale for hotellrenhold i en av våre medlemsbedrifter, medfører imidlertid ikke at salg av renholdstjenester nødvendigvis alltid faller inn under Renholdsoverenskomstens virkeområde. Andre typer renhold kan fortsatt falle inn under andre tariffavtalers virkeområde. Eksempelvis kan ulike servicestillinger – som også omfatter renholdsfunksjoner – kunne være omfattet av andre tariffavtaler slik som Service- og vedlikeholdsoverenskomsten, Landforpleiningsavtalen mfl. Protokollen mellom NHO og LO av 16. april 2013 løser ikke slike spørsmål. Vi mener at det fortsatt er behov for å klargjøre at andre tariffavtaler fortsatt kan være relevante, og at dette må fremgå klart av ordlyden i forskriften. Slik klargjøres det samtidig at avgjørelsen av hva som er rett overenskomst og rett avlønning fortsatt er opp til partene basert på tariffpraksis.

Angående timelønssatsen:

NHO Service støtter Nemndas forslag til at det er Renholdsoverenskomstens timelønssatser for perioden 2014-2016 for hhv. 0-2 års ansettelse og for unge arbeidstakere under 18 år som skal allmenngjøres, og viser for så vidt til vår argumentasjon i forbindelse med første høringsrunde om allmenngjøring av Renholdsoverenskomsten i 2011.

Allmenngjøringsloven har som det klare utgangspunkt at en eventuell allmenngjøring må skje med utgangspunkt i den aktuelle tariffavtalen for vedkommende bransje, jf allmenngjøringsloven § 5. Dette gjenspeiles også i Tariffnemndas praksis.

Ved vurdering av lønnsnivå som er ønsket allmenngjort viser NHO Service til at Renholdsoverenskomsten har avtalt en tariffestet lavtlønnsgaranti på 85 % av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Lønnsstatistikken for 2013 viser at gjennomsnittlig lønnsnivå for Renholdsoverenskomsten var på 79,3 % av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn inkl bonus og uregelmessige tillegg.

Fastleggelse av lønnsnivå må foretas ut fra en vurdering av reelle lønnsforhold og ikke alene ut fra nominelt kronebeløp. Allmenngjorte minstelønninger i hhv bygg og anlegg, skipsindustri og gartnerier er alle basert på tariffestede minstelønninger som bare representerer gulvet, og ikke det reelle lønnsnivået. Vi kjenner ikke til dokumentasjon fra noe hold på at den allmenngjorte satsen har virket lønnsdrivende for andre bransjer.

Vi viser dessuten til at lønnsnivået innenfor den allmenngjorte delen av byggebransjen nå ligger høyere enn innenfor renhold med henholdsvis kr. 182,50 (faglært), kr. 164,- (ufaglært uten bransjeerfaring) og kr. 171,- (ufaglært med minst ett års bransjeerfaring).

Vi fastholder vår argumentasjon fra 2011:

"Det presiseres dog at gjennomsnittlig lønnsnivå ikke alene er det bærende argument for allmenngjøring av Renholdsoverenskomsten. Det sentrale er i alle tilfelle at vernehensyn gjør det nødvendig, og at det ikke foreligger helt spesielle grunner for å fravike tidligere praksis på dette området i lys av de sammensatte utfordringene som bransjeområdet står ovenfor."

Vi antar at det kan være noe diskusjon rundt hvorvidt Tariffnemnda skal benytte muligheten som ligger i allmenngjøringsloven § 6. Her er vår holdning den samme som i 2011, og fra vårt høringsbrev i den forbindelse hitsettes:

"NHO Service er kjent med at det pågår en diskusjon om Tariffnemnda bør vurdere lønnsnivået i Renholdsoverenskomsten opp mot lønnsvilkår for sammenlignbare fag i andre bransjer som bl.a. reiseliv og i offentlig sektor."

Allmenngjøringsloven § 6 åpner for at Tariffnemnda "i særlige tilfeller kan fastsette annen lønn andre lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av tariffavtalen."

NHO Service kan ikke se at vilkåret for å allmenngjøre andre lønns- og arbeidsvilkår enn Renholdsoverenskomsten er tilstede i denne saken.

Kommunaldepartementet uttalte ved lovens tilblivelse at siktemålet var « å finne frem til regler som gir et tilfredsstillende vern ... uten at dette får en lønnsdrivende effekt for norske arbeidstakere.» I forarbeidene er det lagt til grunn at Tariffnemnda i unntakstilfeller bør "ha mulighet til å fastsette minstelønn som ligger under den tariffbestemte lønnen. Det vil f eks kunne være aktuelt i bransjer med liten organisasjonsgrad der tarifflønnen er vesentlig høyere enn gjennomsnittet i bransjen."

Unntaksadgangen må forutsetningsvis anses som en snever og forbeholdt kvalifiserte forhold. Dette innebærer bl.a. at ikke enhver påstand eller frykt om mulig lønnsdrivende effekt kan aksepteres eller er relevant, da det må kunne kreves en viss dokumentasjon for at dette vil være et sannsynlig utfall."

Videre:

"Vi er derfor av den oppfatning at behovet for å allmenngjøre Renholdsoverenskomstens lønnsats for 0-2 års trinnet er nødvendig fordi det er flere klare eksempler på at private renholdsbedrifter uten tariffavtale avlønner renholdspersonell markert under Renholdsoverenskomstens normallønnsatser. Det forhold at lavtlønnstariffen i Renholdsoverenskomsten er høyere enn bransjegjennomsnittet, er i denne saken en begrunnelse for allmenngjøring - og ikke en begrunnelse mot allmenngjøring."

Etter vår oppfatning vil en sammenligning av andre tariffområder i denne sammenheng være rettslig utfordrende. Det vil bryte mot den etablerte avgrensingen for hva som skal vurderes. NHO

Service kan ikke se at lovens § 6 åpner for å sammenligne ulike yrkesgrupper i høyst ulike bransjer/områder. Dette selv om stillingskategoriene har til felles at de krever liten/ingen utdanning eller tidligere yrkeserfaring.

Dersom Tariffnemnda likevel er åpen for å vurdere lønnsnivået i renholdsoverenskomsten opp mot andre bransjer som reiselivsbransjen og kommunal sektor m.m, vil det anses som en realpolitisk vurdering om hva som bør være nasjonal minstelønn for sammenlignbare yrkeskategorier innenfor bransjene renhold, reiseliv, kommunal sektor osv. Etter vår vurdering bør Tariffnemnda være tilbakeholden med å gå inn i slike vurderinger da dette grenser til den kontroversielle debatten om en lovfestet nasjonal minstelønn i Norge."

Krav om definisjon av hvilke timer som det skal betales for:

NHO Service er sterk motstander av at det skal angis hvilke timer det skal betales minstelønn for. Vi oppfatter at LO gjennom forslaget forsøker å få Tariffnemnda til å ta stilling til et omtvistet spørsmål i Renholdsoverenskomsten mellom NHO/NHO Service på den ene siden og LO/NAF på den andre siden.

Vi viser for øvrig til vårt brev til Tariffnemnda 16. juni 2014. Essensen i brevet er at antallet timer det skal betales lønn for, er knyttet opp mot et rammetimetall som er beregnet i henhold til bestemmelser i Renholdsoverenskomsten. Dersom det skal skje endringer med tanke på beregning av arbeidstid og hvilke timer det skal betales for, er dette en forhandlings sak (evt. tvistesak) mellom partene. Vi oppfatter at behandlingen av slike spørsmål ligger utenfor Tariffnemndas kompetanse.

Partene i Renholdsoverenskomsten har langvarig praksis for at arbeidstiden til den enkelte renholder fastsettes på bakgrunn av det nevnte rammetimetallet. Rammetimetallet fastsettes opprinnelig av bedriften, men dersom tillitsvalgte eller arbeidsgiver mener det er behov for å endre rammetimetallet, skal det utføres prøverenhold for å få avklart hvorvidt rammetimetallet er riktig.

LOs forslag om at det skal betales allmenngjort lønn for de timer arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiver bryter med Renholdsoverenskomstens system om at det betales for et angitt rammetimetall. Videre vil begrepet "stå til disposisjon" kunne skape tolkningsproblemer. Alle parter er tjent med at allmenngjøringsforskriften er lett å forstå. Mange og vanskelige tolkningsspørsmål med tanke på når forskriften gjelder og hva den omfatter, vil kunne gå ut over formålet med forskriften.

NHO Service er kjent med at NHO tidligere har orientert Tariffnemndas sekretariat om at spørsmålet om hva som regnes som arbeidstid i henhold til Renholdsoverenskomsten er omstridt. NHO Service tok i vinter ut midlertidig forføyning i to saker der Arbeidstilsynet påla medlemsbedrifter registrering av arbeidstid, knyttet til henholdsvis tid mellom oppdrag og arbeid ut over fastlagt rammetimetall. De konkrete tvistene har i ettertid løst seg, men uten at partene

har kommet til enighet om hva som er å anse som "arbeidstid" eller hva det skal betales allmenngjort minstelønn for. NHO Service sin holdning har hele tiden vært at det skal betales for det angitte rammetimetall uavhengig av om arbeidstaker bruker mer eller mindre tid enn dette, samt at det normalt ikke betales lønn for tid mellom oppdrag.

Antakeligvis som følge av disse sakene hevder NAF at den praksis våre bedrifter har fulgt iht. overenskomsten ikke er i overensstemmelse med overenskomsten, og har bedt om et tvistemøte iht. Hovedavtalen § 2-3. NHO Service fastholder at partene har avtalt at det ikke beregnes arbeidstid eller lønn for tid mellom oppdrag. Dersom partene ikke blir enige, vil spørsmålet til sist ende hos Arbeidsretten for avgjørelse.

LOs forslag til endring av forskriften eller eventuelt en presiserende tolkningsuttalelse, samt Arbeidstilsynets henvendelse til Tariffnemda, griper direkte inn i uenigheten mellom NHO Service og NAF.

Vi oppfatter at LOs forslag om at det skal betales for den tid arbeidstaker står til disposisjon er et forsøk på å tvinge gjennom sin forståelse av de omtvistede bestemmelsene i Renholdsoverenskomsten. Å innta slike bestemmelser bryter for så vidt med det etablerte systemet for innholdet i allmenngjøringsforskriftene. Ingen av de andre allmenngjøringsforskriftene har tilsvarende bestemmelser.

Vennlig hilsen
NHO SERVICE

Petter Furulund
Adm.dir